

ŠUMPERSKÝ VODOVOD

INSPIRATIVNÍ PROJEKT ZÁSOBOVÁNÍ MĚST PITNOU VODOU NA KONCI 19. STOLETÍ

MIRIAM DZURÁKOVÁ

ALEŠ VYSKOČIL

ALEŠ LÉTAL, RENATA PAVELKOVÁ

MAREK HAVLÍČEK

MINISTERSTVO
KULTURY

WASSERWERK MÄHRISCH SCHÖNBERG

Stavba schválena městskou radou 11. června 1883. Základní kámen pro stavbu vodojemu na Krenišovském kopci byl položen 7. srpna, 1. prosince 1883 byl nový vodovod uveden do provozu.

Šumperk (Mährisch Schönberg)

Přesné založení města Šumperka není doložené, nedochovala se základní listina města. Pravděpodobně se jednalo o druhou polovinu 13. století. Prosperitu města od 18. století přinesl rozvoj textilního podnikání. Město mělo monopol na výrobu sametu zvaného „trip“. V roce 1785 je zde datován vznik první manufaktury na výrobu manšestru v habsburské monarchii. Z dalších látek, které se v Šumperku vyráběly je nutné zmínit damašek, mezulán, plýš, samet a manšestr.

Největší rozkvět a zvelebení města nastal v druhé polovině 19. století. Bohatí a významní vídeňští obchodníci a podnikatelé si nechávali stavět honosné paláce podle vzoru hlavního města. Odtud pochází označení „Malá Vídeň“.

Původní vodovod dodával vodu do pěti městských kašen nebo výtokových objektů. Část domů ve městě měla vlastní studny. Na základě zhoršující se kvality původních vodních zdrojů a dynamiky rozvoje města v oblasti výroby a služeb, městská rada rozhodla vybudovat nový systém zásobování města vodou.

Městská vodárna byla prvním městským podnikem ve vlastní režii. Měla vlastní rozpočet, stále zaměstnance, hospodaření kontrolovala a schvalovala městská rada.

Původně nebyly instalovány vodoměry, ale vodné se platilo roční sazbou odvozenou z 3 % domovní daně nebo nájemného s doplňkovými sazbami.

Již na začátku 20. století vodovod nestačil kapacitně rozvoji města a bylo nutné vybudovat nové jímací objekty a vodojemy. Páteří systém byl funkční až do května 1971.

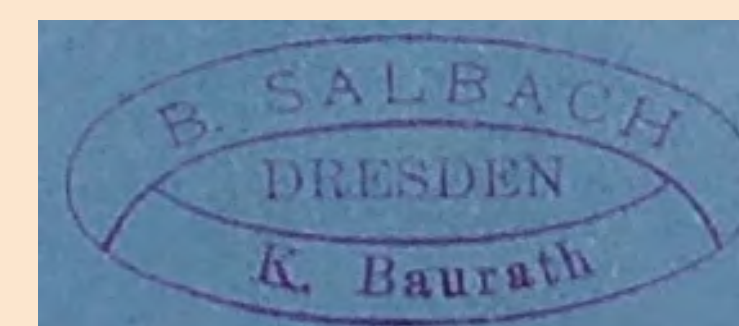
Od daného data je zásobování Šumperka řešeno přiváděčem z úpravy Kouty nad Desnou.

Příklady doplňkových sazeb vodného

zahradu 10-20 arů	1 zl.
koupelna	4 zl.
klozet	3 zl.
pisoár	3 zl.
kůň	2 zl.
kočár pro přepravu osob	5 zl.
dobytek	1 zl. 50 kr.

Žádost purkmistra Kutné Hory
o poskytnutí informací ke správě vodovodu

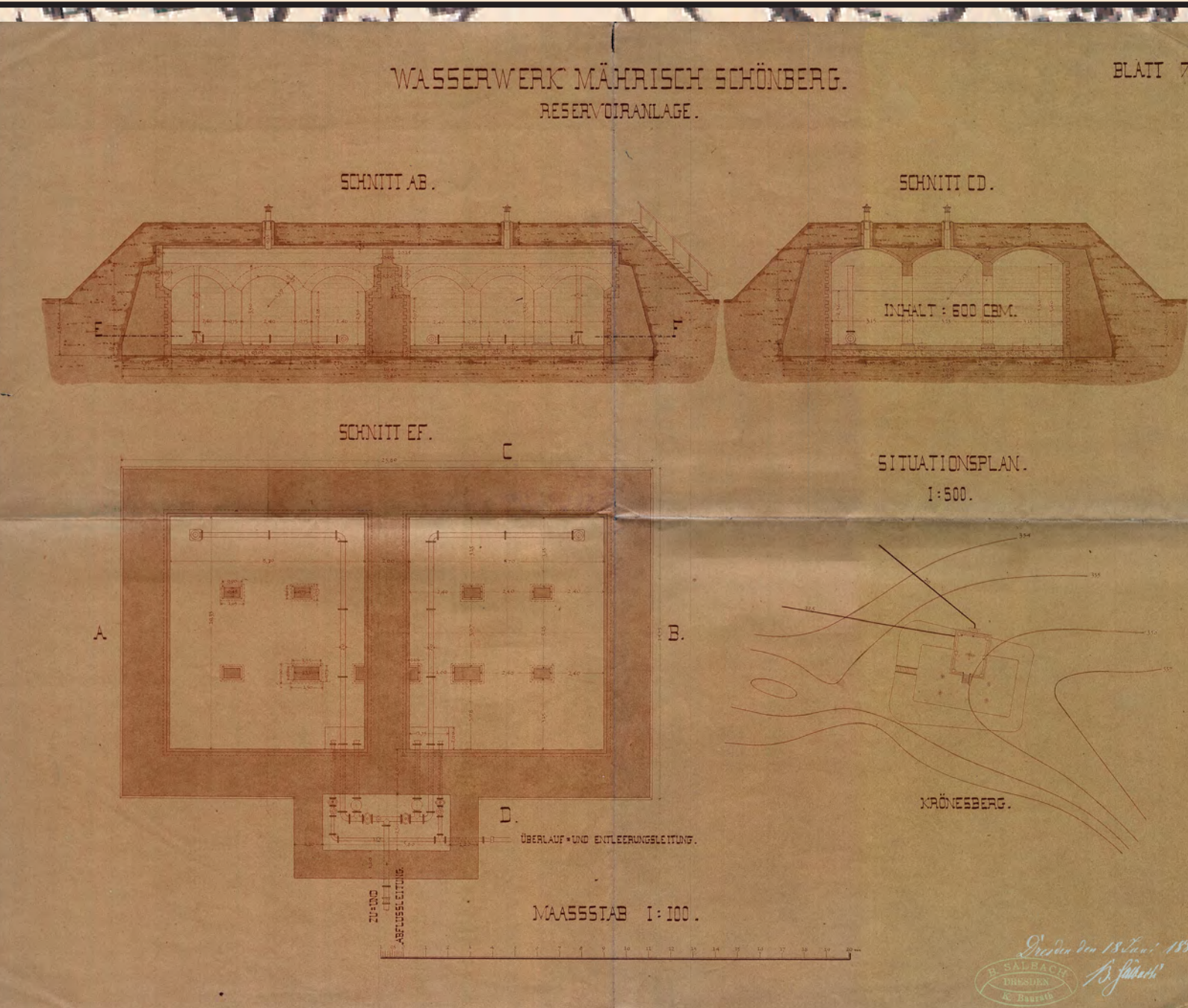
Dodavatel projektu a technologie

Realizační stavební firma

TECHNISCHES BUREAU
C. KORTE & C. WIEN
Bau-Unternehmung für Dampf-
und Eisenanlagen.

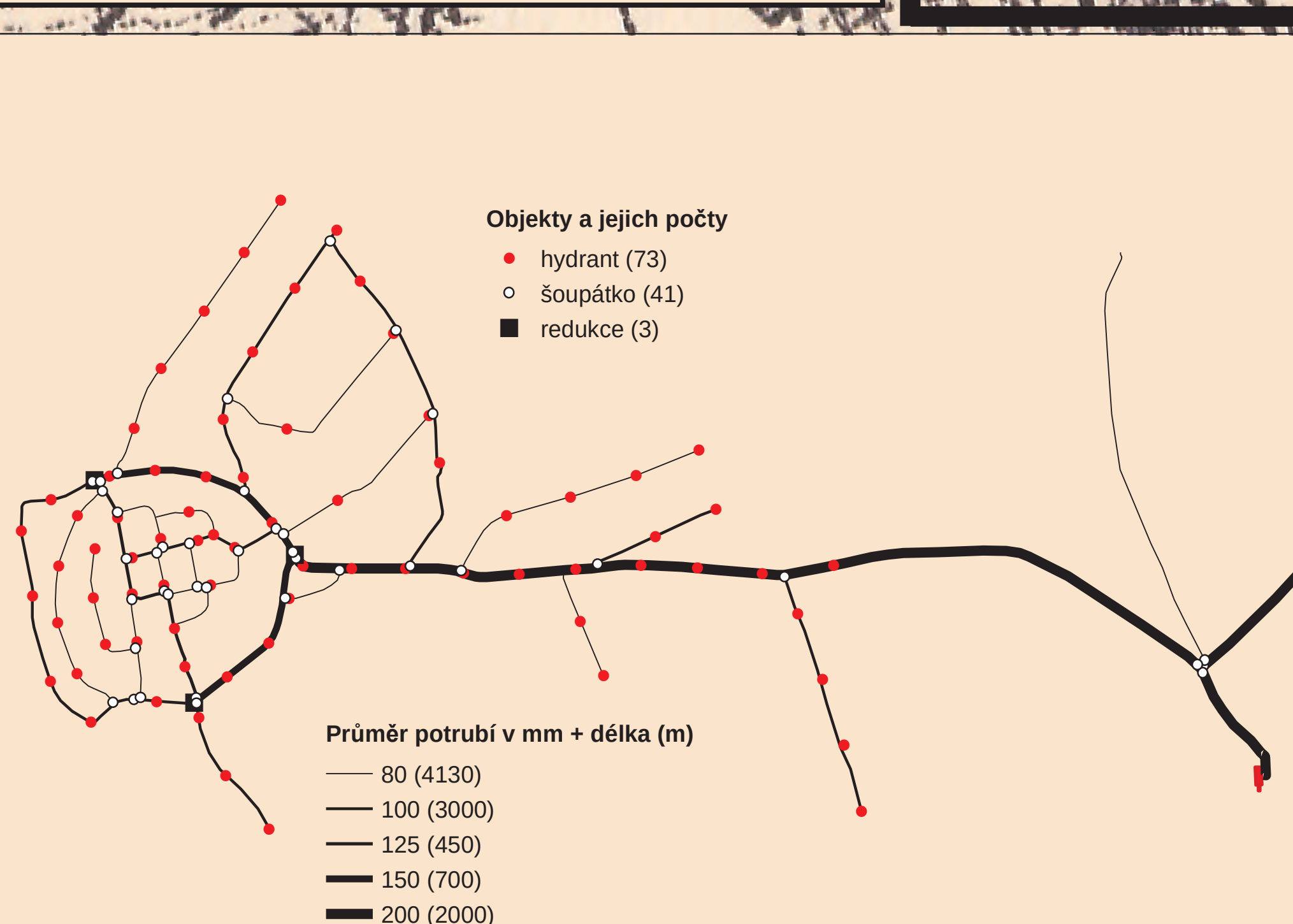
Zemní vodojem na Krenišovském kopci (600 m³)

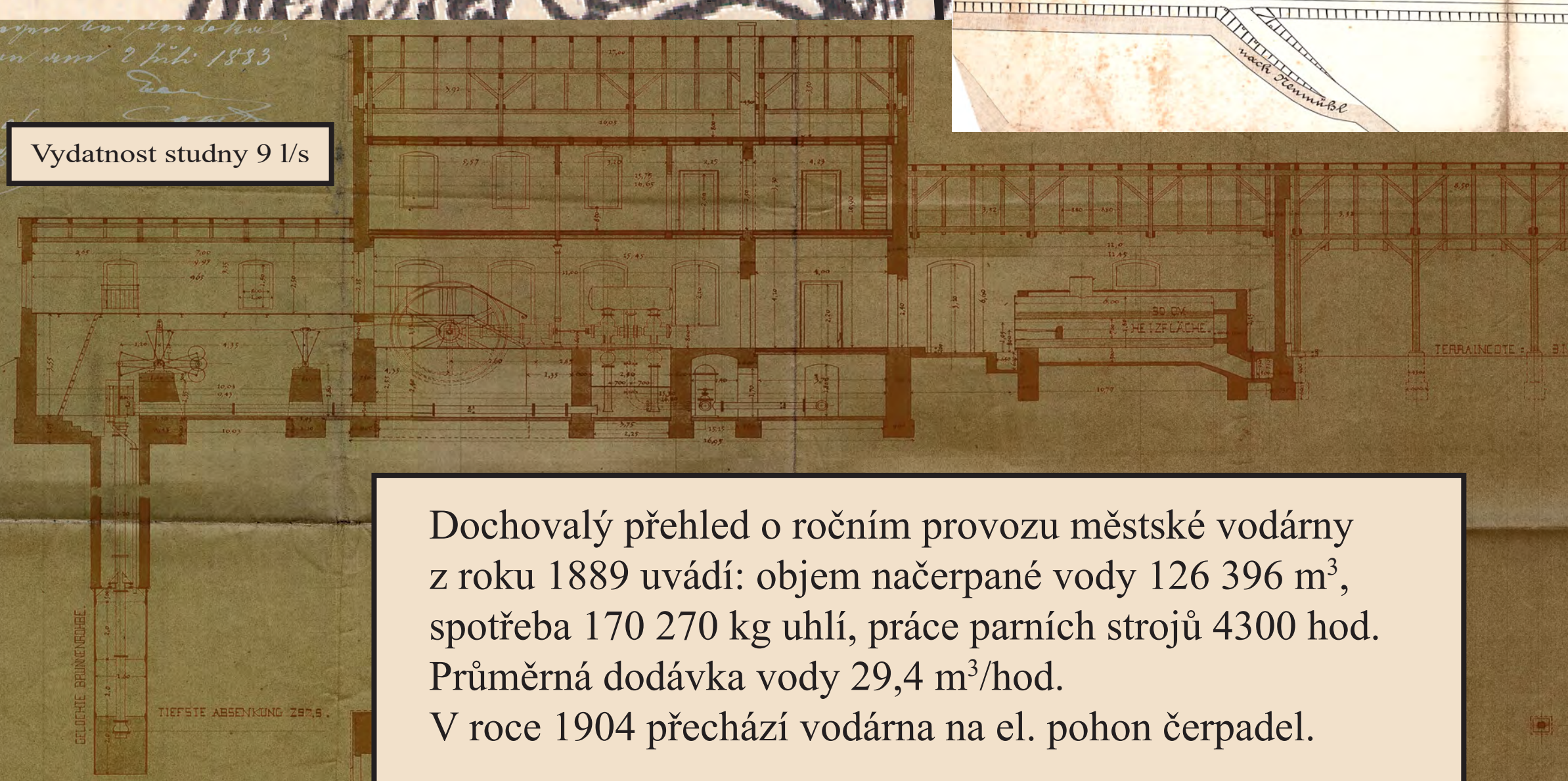
Provoz městské vodárny řešil schválený
řád (Reglement).
Stanovoval práva a povinnosti vodárny
a odběratelů vody.

Každý dům, který neměl studnu, nebo
měl studnu se závadnou vodou se musel
připojit na městský vodovod. Připojka
byla provedena na náklady majitele.

Vodovodní řád - přívodní řád + rozvody v městských částech + Skřivánčí Dvůr

Objekt strojovny se studnou

Objekt strojovny se
dvěma čerpadly
poháněnými parními
stroji.
Výtlačný řád čerpadel
vedl do vodojemu.
Odtud potom do města
a městských částí.

Dochovalý přehled o ročním provozu městské vodárny
z roku 1889 uvádí: objem načerpané vody 126 396 m³,
spotřeba 170 270 kg uhlí, práce parních strojů 4300 hod.
Průměrná dodávka vody 29,4 m³/hod.
V roce 1904 přechází vodárna na el. pohon čerpadel.

Archivní materiály: SOKA Šumperk, tematický podklad: mapa III. vojenského mapování list 4058

Příspěvek vznikl díky podpoře Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity NAKI II projektu DG18P02OVV019

Historické vodohospodářské objekty, jejich hodnota, funkce a význam pro současnou dobu

Výzkumný projekt řeší potřebu vývoje nástroje, který přispěje k systematické dokumentaci a objektivnímu hodnocení jedné z mnoha skupin památek průmyslového dědictví vodohospodářských staveb. Výstupy jsou zaměřené na ustálení a definici terminologie a typologie vodohospodářských staveb a nastavení souboru vhodných kritérií pro jejich hodnocení v kontextu památkové ochrany.

Za účelem nastavení a ověření navržených metodických postupů hodnocení a pro komparaci vývoje různých typů historických vodohospodářských objektů v heterogenních přírodních a socio-ekonomických podmínkách je ve vybraných pilotních územích prováděn systematický terénní průzkum a analýza příčin vývoje těchto objektů v čase, archivní průzkum, dokumentace technického stavu vybraných objektů a hodnocení jejich významu s ohledem na následnou památkovou péči. Výstupy projektu jsou dostupné na portálu HEIS VÚV:

<https://heis.vuv.cz/data/webmap/datovesady/projekty/vhobjekty/>